

॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ राजसूयंदुष्प्रापंमत्वाशममेवपरमन्वानआह विशालेति भूमिरिवस्थिरानिश्चयात्मिकाचित्तवृत्तिः साबहुलाविषयभेदाद्बहुप्रकारा इदंसाधयिष्येइत्येवंरूपा अतएवविशालाशालेवशा
लाआवरणंनिरावरणाब्रह्मलोकायापिस्पृहयति बहुरत्नसमाचिताबहुभिरनतैस्तत्तज्जात्युत्कृष्टैर्विषयैर्व्याप्ताऽतःपुरुषःकार्येषुत्वस्यबलाबलंनजानाति सदूरंगत्वाबुद्धेःपरांनिष्ठांप्रत्यगात्मरूपांप्राप्यश्रेयोमो
क्षाख्यंविजानातिनान्यथा बहुषुदुष्प्रापेष्वर्थेषुव्यासक्तचित्तत्वात् यथोक्तंभगवता व्यवसायात्मिकाबुद्धिरेकेहकुरुनदेन बहुशारवाक्षनंतोश्चबुद्धयोव्यवसायिनामिति व्यवसायस्तत्त्वनिश्चयइति प्रांचस्तु भू
मिर्मन्त्रभूमिःमन्त्रस्यविषयः विशालाविस्तीर्णा बहुशारवापुरुषभेदेनबुद्धिभेदात् बहुलाबहूपायविस्फुरणात् अतएवबहुभिर्मन्त्रज्ञैःसहमन्यते बहुभिर्भूहिरण्यहस्यश्वरथमित्रस्त्रीप्रभृतिभिरनेकैरनैःसमन्विता

युधिष्ठिरउवाच ॥ उक्तंत्वयाबुद्धिमतायन्नान्योवक्तुमर्हति ॥ संशयानांहिनिर्मोक्तात्वन्नान्योविद्यतेभुवि ॥ १ ॥ गृहेगृहेहिराजानःस्वस्यस्वस्यप्रियंकराः ॥
नचसाध्याज्यमाप्तास्तेसम्राट्शब्दोहिरुच्छभाक् ॥ २ ॥ कथंपरानुभावज्ञःस्वंप्रशंसितुमर्हति ॥ परेणसमवेतस्तुयःप्रशस्यःसपूज्यते ॥ ३ ॥ विशालाबहुलाभूमि
र्बहुरत्नसमाचिता ॥ दूरंगत्वाविजानातिश्रेयोवृणिकुलोद्बह ॥ ४ ॥ शममेवपरमन्येशमात्क्षेमंभवेन्मम ॥ आरंभेपारमेष्ठ्यंतुनप्राप्यमितिमेमतिः ॥ ५ ॥ एव
मेतेहिजानंतिकुलेजातामनस्विनः ॥ कश्चित्कदाचिदेतेषांभवेच्छ्रेष्ठोजनार्दन ॥ ६ ॥ वयंचैवमहाभागजरासंधभयात्तदा ॥ शंकिताःस्ममहाभागदौरात्म्यात्त
स्यचानघ ॥ ७ ॥ अहंहितवदुर्द्धर्षभुजवीर्याश्रयःप्रभो ॥ नात्मानंवलिनंमन्येत्वयितस्माद्विशंकिते ॥ ८ ॥ त्वत्सकाशाच्चरामाच्चभीमसेनाच्चमाधव ॥ अर्जुना
द्वामहाबाहोहंतुंशक्योनवेतिवै ॥ एवंजानन्निवाण्यविमृशामिपुनःपुनः ॥ ९ ॥ त्वंमेप्रमाणभूतोसिसर्वकार्येषुकेशव ॥ तच्छ्रुत्वाचाब्रवीद्रीमोवाक्यंवाक्यवि
शारदः ॥ १० ॥ भीमउवाच अनारंभपरोराजावल्मीकइवसीदति ॥ दुर्बलश्चानुपायेनवलिनंयोधितिष्ठति ॥ ११ ॥ अतंद्रितश्चप्रायेणदुर्बलोवलिनंरि
पुं ॥ जयेत्सम्यक्प्रयोगेणनीत्यार्थानात्मनोहितान् ॥ १२ ॥

एतस्यामन्त्रभूमौविगाहमानायांदूरंगत्वाअंगपंचकषड्गुणशक्तित्रयसिद्धित्रयसंप्राप्यादिसमस्तनीतिभूमिमवगाह्य
अतस्त्वमेवसर्वज्ञोस्मद्वितैषीकार्याकार्यनिश्चयंवेत्सीतिभावः ॥ ४ ॥ यत्पृथिव्यांत्रीहियंवहिरण्यंपशवःस्त्रियः नालमेकस्यतत्सर्वमितिमत्वाशमंमन्त्रजेदित्युक्तेःशमएवश्रेयानित्याह शममिति शमस्वीकारेहेतु
माह आरंभेराजसूयारंभे क्रतुफलंपारमेष्ठ्यंपरमेष्ठितादात्म्यंदुष्प्रापं अशक्तत्वादस्माकमित्यर्थः ॥ ५ ॥ कृष्णमेवोद्दिश्याह एवमिति एतेअस्मदीयाःसभासदः मनस्विनोभीमादयः श्रेष्ठःसर्वान्जेतुंसमर्थोभ
विष्यतीतिजानंति ॥ ६ ॥ नत्वस्माकंमध्येतादृशःकश्चिदस्तीत्याह वयंचेति ॥ ७ ॥ शंकायांहेतुमाह अहंहीति ॥ ८ ॥ तथापित्वत्प्रभृतीनांचतुर्णामध्येकश्चिदेनहंतुंसमर्थोस्तिनवेतिविमृशामि युष्माक
मप्यनंतशक्तित्वंजानन्नित्याह त्वत्सकाशादिति ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ नीत्यार्थान्नीतिप्राप्यानर्थान् नीत्येतितृतीयांतंवा ॥ १२ ॥